

Hallituksen esitys Eduskunnalle laiksi kiinteistörekisterilain muuttamisesta

ESITYKSEN PÄÄASIALLINEN SISÄLTÖ

Esityksessä ehdotetaan muutettavaksi kiinteistörekisterilakia kiinteistörekisterin pitämistä, rekisteripalvelujen antamista ja kiinteistörekisteriin liittyvistä suoritteista perittäviä maksuja koskevilta osin. Kiinteistörekisterin pitämistä ja rekisteripalvelujen tuottamista koskevia säännöksiä muutettaisiin vastaamaan maanmittauslaitoksen uutta piirihallinnon organisaatiota. Kiinteistörekisterin pitämisestä huolehtisivat maanmittaustoimistot sen mu-

kaan kuin maanmittauslaitoksen keskushallinto määrää. Muiden viranomaisten mahdollisuutta antaa kiinteistörekisterin otteita laajennettaisiin nykyisestäään. Kiinteistörekisteriin ja kiinteistörekisterikarttaan liittyvistä suoritteista perittäviin maksuihin sovellettaisiin valtion maksuperustelakia.

Laki on tarkoitettu tulemaan voimaan mahdollisimman pian sen jälkeen kun se on hyväksytty ja vahvistettu.

YLEISPERUSTELUT

1. Nykytila ja ehdotetut muutokset

Nykyisen kiinteistörekisterilain (392/85) mukaan kiinteistörekisteriä pitivät vuoden 1993 loppuun saakka, siltä osin kuin pitäminen kuuluu maanmittauslaitokselle, kartasto- ja tietopalvelutoimistot, joille tehtävä siirtyi aikaisemmilta maanmittauskontoreilta vuonna 1991. Vuoden 1994 alusta maanmittauslaitos siirtyi piirihallinnon osalta uuteen yhtenäiseen toimintayksikköorganisaatioon, jossa piirihallinnon muodostavat 21 maanmittaustoimistoa.

Kiinteistörekisterilain antamisen jälkeen atk-tekniikka, erityisesti tiedonsiirtotekniikka on kehittynyt merkittävästi. Tämä mahdollistaa toimintayksiköiden välisen tiedonsiirron muun muassa kiinteistörekisterin pitämisen ja kiinteistörekisteriin liittyvien palvelujen antamisen osalta siten, ettei kiinteistörekisteriin merkittävien tietojen ajan tasalla pitäminen ja rekisteripalvelujen antaminen kansalaisille ole sidottu enää siihen toimintayksikköön, jossa kiinteistörekisterin pitäminen teknisesti tapahtuu.

Jotta kiinteistörekisterin pitäminen maanmittauslaitoksen huolehtimilta osin voitaisiin järjestää mahdollisimman tarkoituksenmukaisesti ja taloudellisesti ja jotta nykyisen atk-tekniikan antamat mahdollisuudet tulisivat hyödynnettyiksi täysipainoisesti niin kiinteistörekisterin pitämisessä kuin kiinteistörekisteriä koskevien palvelujen tuottamisessa maanmittauslaitoksen uudessa piirihallinnossa, tulisi kiinteistörekisterin pitämistä koskevia säännöksiä väljentää. Rekisterin pitämisestä huolehtiminen ja rekisteripalvelujen tuottaminen tulisi erottaa toisistaan siten, että rekisterin pitämisestä huolehtiminen järjestettäisiin maanmittauslaitoksen sisäisin määräyksin.

Ehdotuksen mukaan kiinteistörekisteristä ja kiinteistörekisterikartasta annettavista otteista huolehtisivat kaikki maanmittaustoimistot. Kun atk-tekniikka mahdollistaa kiinteistörekisteriä koskevien tietojen siirtämisen myös eri viranomaisten välillä, rekisteriä koskevien tietojen saavutettavuuden parantamiseksi tulisi mahdollistaa se, että myös muut viranomaiset

kuin maanmittaustoimistot, kiinteistöinsinöörit ja oikeushallintoviranomaiset voisivat antaa kiinteistörekisteristä otteita.

Valtion viranomaisten tuottamista suoritteista perittäviä maksuja koskevat säännökset on uudistettu vuonna 1992 annetulla valtion maksuperustelaila (150/92). Uuden lain yhtenä pääperiaatteena on, että myös eri viranomaisten väliset suoritteet ovat pääsääntöisesti maksullisia. Kiinteistörekisteriin ja kiinteistörekisterikarttaan liittyviä suoritteita koskevien maksujen määräämisperusteiden yhdenmukaistamiseksi valtion maksuperustelain mukaisten määräämisperusteiden kanssa tulisi kiinteistörekisterilain maksusäännöksiä tarkistaa siten, että myös kyseisistä suoritteista perittävät maksut määräytyisivät eräin poikkeuksin valtion maksuperustelain mukaisesti.

2. Esityksen vaikutukset

Esitys mahdollistaa tarkoituksenmukaisen tehtäväjaon maanmittaustoimistojen välillä kiinteistörekisterin pitämiseen liittyvissä tehtävissä ja siten tehostaa maanmittauslaitoksen nykyisten resurssien käyttöä. Tämä tukee siten osaltaan niiden rationalisoimishyötyjen saavut-

tamista, joihin maanmittauslaitoksen piirihallinnon uudelleen organisoimisella pyritään. Esitys ei aiheuta varsinaisia muutoksia maanmittauslaitoksen organisaatioon, vaan ainoastaan tehtäväjaon tarkistuksia eri toimintayksiköiden välillä kiinteistörekisterin pitämiseen liittyvissä tehtävissä.

Esityksellä ei ole välittömiä henkilöstövaikutuksia, mutta esitys edistää myös henkilöstöresurssien käytön tehostamista piirihallinnon uudelleen organisoimisen yhteydessä.

Ehdotuksen arvioidaan lisäävän maanmittauslaitoksen kiinteistörekisteriä koskevista suoritteista saatavia tuloja 350 000 markkaa vuosittain. Maksujen suorittajina olisivat muut valtion viranomaiset ja kunnalliset viranomaiset.

3. Asian valmistelu

Lakiehdotus on valmisteltu maanmittauslaitoksessa. Se on käsitelty maanmittauslaitoksen johtokunnassa, joka on sen osaltaan hyväksynyt. Lakiehdotuksen jatkovalmistelu on suoritettu virkatyönä maa- ja metsätalousministeriössä.

YKSITYISKOHTAISET PERUSTELUT

1. Lakiehdotuksen perustelut

5 §. Pykälässä ovat säännökset kiinteistörekisterin pitäjistä. Maanmittauslaitokselle kuuluvilta osin kiinteistörekisterin pitämisestä ovat huolehtineet uuteen yhtenäiseen piirihallinnon toimintayksikköorganisaatioon siirtymiseen saakka 11 kartasto- ja tietopalvelutoimistoa.

Maanmittauslaitoksen piirihallinnon muodostuessa nykyään 21 maanmittaustoimistosta ei kiinteistörekisterin pitämiseen liittyviä tehtäviä ole tarkoituksenmukaista hajauttaa kaikilta osin jokaiselle maanmittaustoimistolle. Erityisesti rekisterin tekniseen pitämiseen liittyvät tehtävät on tarkoituksenmukaista ja taloudel-

lisesti järkevää keskittää osaan maanmittaustoimistoja. Kysymykseen tulevat ensi vaiheessa ne maanmittaustoimistot, joihin uudessa organisaatiossa siirtyi se osa kartasto- ja tietopalvelutoimistojen henkilöstöstä, jonka tehtäviin on kuulunut kiinteistörekisterin pitämisestä huolehtiminen.

Atk-tekniikka on kiinteistörekisterilain voimaantulon jälkeen kehittynyt voimakkaasti. Niinpä maanmittaustoimitusten tekemisessä käytetään laajasti hyväksi automaattista tietojenkäsittelyä. Toimituksista kiinteistörekisteriin merkittävät tiedot on muun muassa lohkomistoimitusten osalta mahdollista viedä suoraan kiinteistörekisteriin asianomaista toimitusauto-

maatio-ohjelmistoa hyväksikäyttäen. Näissä tapauksissa on tarkoituksenmukaista, että toimituksesta johtuvan kiinteistörekisteritietojen päivittämisen suorittaa se maanmittaustoimisto, jonka toimitusinsinööri on toimituksen suorittanut, vaikka kiinteistörekisterin tekninen pitäminen ei kuuluisikaan asianomaiselle maanmittaustoimistolle.

Edellä sanotun perusteella ehdotetaan kiinteistörekisterin pitämistä koskevaa säännöstä väljennettäväksi maanmittauslaitoksen osalta siten, että rekisterin pitämisestä huolehtisivat maanmittaustoimistot sen mukaan kuin maanmittauslaitoksen keskushallinto määrää.

Vuonna 1992 kunnallislain muuttamisesta annetulla lailla (979/92) väljennettiin kunnallislain toimivallan siirtämistä koskevia säännöksiä. Tämän vuoksi ehdotetaan pykälän säännöstä lisäksi väljennettäväksi siten, että kiinteistörekisterin pitäjänä toimivasta kiinteistöinsinööristä voitaisiin määrätä myös muussa järjestyksessä kuin johtosäännöllä.

9, 10 ja 14 §. Lain 9 §:n 2 momentin ja 14 §:n 2 momentin mukaan kiinteistörekisterin pitäjän on annettava kiinteistörekisteristä ja kiinteistörekisterikartasta otteita. Edelleen 9 §:n 3 momentin mukaan oikeushallintoviranomaisella ja maanmittaustoimistolla on oikeus antaa otteita kiinteistörekisteristä asetuksessa säädettyissä tapauksissa.

Atk-tekniikkaan perustuvien tiedonsiirtojärjestelmien kehittyminen mahdollistaa sen, että kiinteistörekisterin ja rekisterikartan ote voidaan tulostaa myös muussa toimintayksikössä kuin siinä, jolle kiinteistörekisterin pitäminen kuuluu. Samoin tiedonsiirtojärjestelmät mahdollistavat sen, että atk-perusteiset kiinteistörekisteritiedot ovat myös eräiden muiden valtion viranomaisten käytössä kuin maanmittauslaitoksen ja alioikeuksien. Jotta kansalaisten olisi mahdollisimman helppoa saada tarvitsemaansa kiinteistörekisteritietoja, ehdotetaan säädettäväksi, että kaikkien maanmittaustoimistojen olisi pyydettyä annettava kiinteistörekisteriotteiden lisäksi otteita myös kiinteistörekisterikartasta. Lisäksi ehdotetaan 9 §:n 3 momentin säännöstä väljennettäväksi siten, että muiden viranomaisten kuin maanmittaustoimistojen ja kiinteistörekisterinpitäjänä toimivien kiinteistöinsinöörin oikeudesta antaa kiinteistörekisteristä otteita säädetään asetuksella. Alioikeuksien ohella otteiden antajina tulisivat ensi vaiheessa kysymykseen lähinnä rekisteritoimistot ja eräät kunnat.

Atk-tekniikka mahdollistaa tietojen antamisen kiinteistörekisterikartasta myös muulla tavoin kuin kartan otteina. Niinpä esimerkiksi numeerisessa muodossa olevasta karttatiedostosta voidaan antaa tiedot kaikista kartalla olevista tiedoista tai vain ne tiedot, jotka tiettyä tarkoitusta varten ovat tarpeellisia. Tämän vuoksi 14 §:n 2 momenttiin ehdotetaan lisättäväksi viittaussäännös 10 §:ään. Siten kiinteistörekisterikartasta annettaisiin tietoja myös muulla tavoin kuin otteina vastaavasti kuten kiinteistörekisteritietoja.

Kaikkia kiinteistörekisteriin ja kiinteistörekisterikarttaan liittyviä suoritteita koskevat maksusäännökset ehdotetaan otettavaksi uuteen 14 a §:ään. Tämän vuoksi maksuja koskevat säännökset ehdotetaan poistettavaksi 9 §:n 2 momentista ja 14 §:n 2 momentista sekä 10 §:n 3 momentti kumottavaksi tarpeettomina.

13 §. Pykälässä on säännös siitä, että valtio tai, jos kiinteistörekisterin pitäjänä on kiinteistöinsinööri, asianomainen kunta on vahingonkorvausvelvollinen sellaisesta vahingosta, joka on aiheutunut virheellisestä tiedosta kiinteistörekisteriotteesta.

Edellä 9 §:n 3 momentissa on ehdotettu, että myös muut viranomaiset kuin kiinteistörekisterin pitäjänä toimivat voivat antaa kiinteistörekisteristä otteita. Käytännössä saattaa tapahtua esimerkiksi teknillisistä sikoista johtuen, että otteeseen tulee virheellisiä tietoja 11 §:n 2 momentissa lueteltujen tietojen osalta, vaikka itse rekisterissä olevat tiedot olisivat oikeita. Kansalaisten oikeusturvan parantamiseksi ja eri julkisyhteisöjen vastuusuhteiden selkeyttämiseksi pykälään ehdotetaan lisättäväksi uusi 2 momentti, jossa säädettäisiin, että sanotunlaisista kiinteistörekisterin otteesta olevista virheistä aiheutuva vahinko korvataan asianomaisen julkisyhteisön varoista.

14 a §. Lain 9 §:n 2 momentissa, 10 §:n 3 momentissa ja 14 §:n 2 momentissa ovat nykyään säännökset kiinteistörekisteriin ja kiinteistörekisterikarttaan liittyvistä suoritteista perittävistä maksuista. Sanottujen säännösten mukaan kyseisistä suoritteista peritään valtiolle tai kunnalle maksua, joka vahvistetaan asetuksella valtion maksuperustelaisissa (980/73) säädettyjen perusteiden mukaisesti.

Kuten yleisperusteluissa on todettu, vuonna 1992 tuli voimaan valtion maksuperustelaki. Lakiin ehdotetaan lisättäväksi tämän vuoksi uusi 14 a §, jonka 1 momentiksi tulisi viittaussäännös siitä, että kiinteistörekisteriä ja kiin-

teistörekisterikarttaa koskevista suoritteista peritään valtiolle ja kunnalle maksuja, joihin sovelletaan valtion maksuperustelain säännöksiä. Siten maksut määräytyisivät pääsääntöisesti voimassa olevan valtion maksuperustelain mukaisesti. Poikkeuksen muodostaisivat kuitenkin ne tiedot, jotka ovat tarpeen kiinteistönmuodostamistehtäviä hoitaville viranomaisille sekä lainhuuto- ja kiinnitysrekisteriä pitävälle viranomaisille sanottujen tehtävien hoitamista varten. Nämä tiedot ehdotetaan annettaviksi tarkoituksenmukaisuussyystä maksutta. Pykälän 2 momenttiin on otettu tätä koskeva säännös.

Valtion maksuperustelain 8 §:n mukaan julkisoikeudellisista suoritteista perittävistä maksuista päättää asianomainen ministeriö. Yhdenmukaisesti tämän kanssa ehdotetaan kiinteistörekisteriin ja kiinteistörekisterikarttaan liittyviä maksusäännöksiä muutettavaksi siten, ettei sanottuja maksuja vahvistettaisi enää asetuksella, vaan kyseisten suoritteiden maksullisuudesta ja perittävien maksujen perusteista päättäisi maa-

ja metsätalousministeriö. Myös tätä koskeva säännös sisältyy ehdotettuun 2 momenttiin.

2. Tarkemmat säännökset ja määräykset

Kiinteistörekisteriä ja kiinteistörekisterikarttaa koskevista suoritteista valtiolle ja kunnalle perittävistä maksuista ja niiden perusteista annetaan tarkemmat määräykset maa- ja metsätalousministeriön päätöksellä

3. Voimaantulo

Laki ehdotetaan tulemaan voimaan mahdollisimman pian sen jälkeen kun se on hyväksytty ja vahvistettu.

Edellä esitetyn perusteella annetaan Eduskunnan hyväksyttäväksi seuraava lakiehdotus.

Laki

kiinteistörekisterilain muuttamisesta

Eduskunnan päätöksen mukaisesti

kumotaan 16 päivänä toukokuuta 1985 annetun kiinteistörekisterilain (392/85) 10 §:n 3 momentti,

muutetaan 5 §, 9 §:n 2 ja 3 momentti sekä 14 §:n 2 momentti,

näistä 14 §:n 2 momentti sellaisena kuin se on 10 päivänä heinäkuuta 1987 annetussa laissa (629/87), sekä

lisätään 13 §:ään uusi 2 momentti ja lakiin uusi 14 a § seuraavasti:

5 §

Kiinteistörekisterin pitämisestä huolehtivat maanmittauslaitoksen maanmittaustoimistot sen mukaan kuin maanmittauslaitoksen keskushallinto määrää. Kaavoitusalueiden jakolain 115 §:n 1 momentin mukaisista kiinteistöistä kiinteistörekisteriä pitää kuitenkin rakennuslautakunnan valvonnan alaisena kiinteistöinsi-

nööri. Jos kunnassa on useita kiinteistöinsinöörejä, kunnan tulee määrätä kenen heistä on toimittava kiinteistörekisterin pitäjänä.

9 §

Maanmittaustoimiston ja kiinteistörekisterin pitäjänä toimivan kiinteistöinsinöörin on pyy-

dettäessä annettava kiinteistörekisteristä otteita.

Muiden kuin 2 momentissa tarkoitettujen viranomaisten oikeudesta antaa otteita kiinteistörekisteristä säädetään asetuksella.

13 §

Jos muun kuin 9 §:n 2 momentissa tarkoitettun viranomaisen antamassa kiinteistörekisteriotteessa on 11 §:n 2 momentissa tarkoitettun tiedon osalta virhe eikä virhe johdu kiinteistörekisterissä olevasta virheellisestä tiedosta, vahinko korvataan asianomaisen julkisyhteisön varoista.

14 §

Kiinteistörekisterikartasta on 9 §:n 2 momentissa tarkoitettujen viranomaisten annettava otteita. Tietojen antamiseen kiinteistörekisteri-

kartasta muulla tavoin kuin otteina sovelletaan, mitä 10 §:ssä kiinteistörekisteritiedoista säädetään.

14 a §

Kiinteistörekisteriä ja kiinteistörekisterikarttaa koskevista suoritteista peritään valtiolle ja kunnalle maksuja, joihin sovelletaan, mitä valtion maksuperustelaisissa (150/92) säädetään.

Maksullisuudesta ja perittävien maksujen perusteista päättää maa- ja metsätalousministeriö. Kiinteistönmuodostamistehtäviä hoitaville viranomaisille sekä lainhuuto- ja kiinnitysrekisteriä pitävillä viranomaisille tiedot kiinteistörekisteristä ja kiinteistörekisterikartasta annetaan sanottujen tehtävien hoitamista varten kuitenkin maksutta.

Tämä laki tulee voimaan _____ päivänä
kuuta 199 .

Helsingissä 4 päivänä helmikuuta 1994

Tasavallan Presidentti

MAUNO KOIVISTO

Maa- ja metsätalousministeri *Martti Pura*

Laki

kiinteistörekisterilain muuttamisesta

Eduskunnan päätöksen mukaisesti

kumotaan 16 päivänä toukokuuta 1985 annetun kiinteistörekisterilain (392/85) 10 §:n 3 momentti,

muutetaan 5 §, 9 §:n 2 ja 3 momentti sekä 14 §:n 2 momentti,

näistä 14 §:n 2 momentti sellaisena kuin se on 10 päivänä heinäkuuta 1987 annetussa laissa (629/87), sekä

lisätään 13 §:ään uusi 2 momentti ja lakiin uusi 14 a § seuraavasti:

Voimassa oleva laki

Ehdotus

5 §

Kiinteistörekisteriä pitää maanmittauskonttori. Kaavoitusalueiden jakolain 115 §:n 1 momentin mukaisista kiinteistöistä kiinteistörekisteriä pitää kuitenkin rakennuslautakunnan valvonnan alaisena kiinteistöinsinööri. Jos kunnassa on useampi kuin yksi kiinteistöinsinööri, annetaan johtosäännöllä tarpeellisia määräyksiä kiinteistörekisterin pitäjän määräämisestä.

5 §

Kiinteistörekisterin pitämisestä huolehtivat maanmittauslaitoksen maanmittaustoimistot sen mukaan kuin maanmittauslaitoksen keskushallinto määrää. Kaavoitusalueiden jakolain 115 §:n 1 momentin mukaisista kiinteistöistä kiinteistörekisteriä pitää kuitenkin rakennuslautakunnan valvonnan alaisena kiinteistöinsinööri. Jos kunnassa on useita kiinteistöinsinöörejä, kunnan tulee määrätä, kenen heistä on toimittava kiinteistörekisterin pitäjänä.

9 §

Kiinteistörekisterin pitäjän on pyydettäessä annettava kiinteistörekisteristä otteita. *Otteista peritään valtiolle tai kunnalle maksu, joka vahvistetaan asetuksella valtion maksuperustelaisissa (980/73) säädettyjen perusteiden mukaisesti.*

Oikeusministeriön ja maanmittaustoimiston oikeudesta antaa otteita kiinteistörekisteristä säädetään asetuksella.

Maanmittaustoimiston ja kiinteistörekisterin pitäjänä toimivan kiinteistöinsinöörin on pyydettäessä annettava kiinteistörekisteristä otteita.

Muiden kuin 2 momentissa tarkoitettujen viranomaisten oikeudesta antaa otteita kiinteistörekisteristä säädetään asetuksella.

10 §

Edellä 1 ja 2 momentissa tarkoitettujen tietojen antamisesta peritään valtiolle ja kunnalle maksu, johon sovelletaan, mitä 9 §:n 2 momentissa on säädetty otteesta perittävästä maksusta. Kiinteistönmuodostamistehtäviä hoitaville viranomaisille, oikeushallintoviranomaisille ja kunnille tiedot annetaan kuitenkin maksutta. Muiden viranomaisten oikeudesta saada tietoja maksutta säädetään asetuksella.

(3 mom. kumotaan)

Voimassa oleva laki

Ehdotus

13 §

Jos muun kuin 9 §:n 2 momentissa tarkoitettun viranomaisen antamassa kiinteistörekisterinotteessa on 11 §:n 2 momentissa tarkoitettun tiedon osalta virhe eikä virhe johdu kiinteistörekisterissä olevasta virheellisestä tiedosta, vahinko korvataan asianomaisen julkisyhteisön varoista.

14 §

Kiinteistörekisterikartasta on rekisterin pitäjän pyydettyessä annettava otteita. Näistä perittävään maksuun sovelletaan, mitä 9 §:n 2 momentissa on säädetty kiinteistörekisterin otteista perittävästä maksusta. Kiinteistönmuodostamistehtäviä hoitaville viranomaisille, oikeushallintoviranomaisille ja kunnille otteet kiinteistörekisterikartasta annetaan kuitenkin maksutta. Muiden viranomaisten oikeudesta saada otteita maksutta säädetään asetuksella.

Kiinteistörekisterikartasta on 9 §:n 2 momentissa tarkoitettujen viranomaisten annettava otteita. Tietojen antamiseen kiinteistörekisterikartasta muulla tavoin kuin otteina sovelletaan, mitä 10 §:ssä kiinteistörekisteritiedoista säädetään.

14 a §

Kiinteistörekisteriä ja kiinteistörekisterikarttaa koskevista suoritteista peritään valtiolle ja kunnalle maksuja, joihin sovelletaan, mitä valtion maksuperustelaisissa (150/92) säädetään.

Maksullisuudesta ja perittävien maksujen perusteista päättää maa- ja metsätalousministeriö. Kiinteistönmuodostamistehtäviä hoitaville viranomaisille sekä lainhuuto- ja kiinnitysrekisteriä pitäville viranomaisille tiedot kiinteistörekisteristä ja kiinteistörekisterikartasta annetaan sanottujen tehtävien hoitamista varten kuitenkin maksutta.

*Tämä laki tulee voimaan _____ päivänä
kuuta 199 .*

